

Clubkadercoaching in Zwolle, een interview met twee gedreven clubkadercoaches

Clubkadercoaching is ontstaan vanuit het Landelijk Sportakkoord. De clubkadercoach ondersteunt verenigingen en hun trainers (kaderleden) op pedagogisch en didactisch vlak. Met als doel dat trainers zich prettiger voelen om voor de groep te staan, de spelers op het juiste niveau (of op de juiste manier) behandeld worden en de kans dat de speler en trainer langer verbonden blijven aan de club. Veelal weten verenigingen wel wat er qua trainingsstof aangeboden dient te worden en kunnen ze hun trainers hierin goed ondersteunen middels bijvoorbeeld een technisch beleidsplan. Dat is echter wel de theorie, in de praktijk komen er vaak meer zaken bij kijken en heb je ook andere vaardigheden nodig als trainer. Vaardigheden waar de buurtsportcoach (meestal de basisrol van de clubkadercoach) heel goed in is. De clubkadercoach is daarom ook de aangewezen persoon om binnen verenigingen het kader en de trainers te ondersteunen, tips mee te geven en als vraagbaak tussen de trainers te staan. Uiteindelijk is het ideaalplaatje dat deze taak en deze functie een vaste waarde gaan worden binnen de vereniging, zodat hier blijvend aandacht voor is. Zover is het nu in ieder geval nog niet. We spreken twee clubkadercoaches van het eerste uur, **Erica Manenschijn** (gekoppeld aan SVI volleybal) en **Sharon de Witte** (gekoppeld aan CSV'28 voetbal).

Erica, hoe ben je begonnen met Clubkadercoaching bij SVI?

Ik ben begonnen met het contact leggen met de toenmalige technisch manager. Hij heeft als taak de trainers te helpen betere trainers te worden. Hij richt zich alleen op het technische vlak, niet op het pedagogische – en didactische vlak. De vereniging vond het wel interessant mij aan hem te koppelen, zodat hij van mij kon leren en dit vervolgens weer door kon geven aan de trainers. Die combinatie, daar word je namelijk pas echt een betere trainer van.

In het eerste seizoen ben ik daarmee begonnen, toen kwam corona. Na een tijdje helemaal niks, konden we eindelijk weer opstarten. We zijn begonnen met een trainersbijeenkomst, om te achterhalen waar de vragen van de trainers lagen. SVI heeft veel jonge trainers, die nog veel te leren hebben, vooral omdat ze weinig weten van het pedagogische – en didactische vlak en van de fase van ontwikkeling waarin de spelers en speelsters zitten. Ook zijn er ouders die de rol van trainer invullen. Zij hebben met name ook veel hulpvragen.

Hulpvragen die er kwamen:

- Hoe ga ik om met een bepaalde leeftijdsgroep?
- Mogen ze elkaar al coachen, mogen ze negatief zijn naar elkaar?
- Kan ik ze al taken geven?
- Hebben ze al een mening, kan ik daarmee aan de slag, of is het daarvoor nog te vroeg?

Trainers hebben ook vaak niet het overzicht over de hele groep. Dat heeft in veel gevallen te maken met de positionering van de trainer in de zaal.

Herken je dit Sharon?

Ja, heel erg. Ik zit als clubkadercoach bij CSV'28 en daar zijn de vragen die ik krijg vooral pedagogisch gerelateerd. Als ik dan kom kijken ligt de oorzaak van het probleem daar niet altijd, maar op het didactisch vlak. De training sluit bijvoorbeeld niet helemaal aan op de belevingswereld van de leeftijdsgroep, spelers moeten lang wachten waardoor ze zich vervelend gaan gedragen. Wanneer de spelers wel echt met de opdracht bezig zijn gaat het vaak wél prima, veel trainers zijn zich daar niet altijd van bewust.

Pedagogisch gezien gaat het over gedrag van en de omgang met kinderen (welk gedrag hoort bij bepaalde leeftijdsgroepen) en didactisch gaat over hoe zet ik een training neer. Dus: zorg ervoor dat de

oefeningen van tevoren klaar staan, welke oefeningen kies ik, hoe sluiten ze op elkaar aan, staan kinderen niet te veel stil of te wachten. Vrijwillige trainers zijn hier meestal niet voor opgeleid, maar staan wel op het veld met goede bedoelingen. Daarom is het van groot belang hier aandacht aan te besteden en daarmee de trainers beter te faciliteren.

Is het nu van de laatste tijd dat hier meer vraag naar is?

Sharon: Ja en nee. De vragen waren er eigenlijk altijd al wel. Maar wat wel anders is, is dat er steeds meer training wordt gegeven door goedwillende ouders, die zelf de sport niet/minder goed kennen. In plaats van de oudere jeugd die zelf bekend is met de sport. Dat is steeds minder vanzelfsprekend. Daardoor komt de vraag automatisch wel meer bij ouders terecht. Vroeger was er ook minder aandacht voor. Doordat wij er als clubkadercoach zijn (op het veld of in de zaal), wordt er ook een gelegenheid gecreëerd om de vraag te stellen. Ook is er wellicht sprake van een taboe: als je als trainer een hulpvraag stelt, hoe wordt daar dan op gereageerd? Krijgt de trainer het gevoel niet goed genoeg te zijn? Of voelt hij zich gehoord? Nu is hier meer ruimte en aandacht voor. Het leeft en het wordt steeds meer 'oké'.

Vinden trainers het moeilijk om de vraag te stellen?

Erica: Het is erg belangrijk dat trainers weten dat jij er bent en wat je komt doen. Als de introductie van de clubkadercoach goed verloopt, is dat stuk duidelijk en kun je vervolgens ook rond lopen, zonder dat mensen jou als een bedreiging zien. Andersom is er het risico dat men zich beoordeeld voelt.

Sharon: De vraag komt ook vaak 'te laat'. Dat heeft in de meeste gevallen met de drempel om hulp te vragen te maken. Als er eerder signalen komen, kunnen we nog meer betekenen dan wanneer we pas in worden geschakeld wanneer er zich eigenlijk al een situatie heeft voorgedaan die voorkomen had kunnen worden. Het is belangrijk dat je als trainer ook bewust bent van waar je in stapt. Als je denkt: ik ga even een seizoen training geven aan het team waar m'n zoon in zit, dan is de kans groot dat je nog niet na hebt gedacht over alle facetten die erbij komen kijken. Je krijgt namelijk te maken met onderwerpen als groepsdynamiek, actieve kinderen die naar je kijken alsof je het wiel hebt uitgevonden, conflicten, etc. Daarin heeft de club ook een grote rol. Wees als club duidelijk en geef aan wat je als trainer kunt verwachten. Vaak is de club blij dat er weer nieuwe trainers zijn en geeft daar niet duidelijk bij aan wat er allemaal op trainers af kan komen. Dat gebeurt vaak onbewust, maar is eigenlijk niet eerlijk naar trainers toe. Vaak weten kaderleden ook niet precies wat er allemaal speelt in de zaal of op het veld. Daarvoor moet je op de 'werkvloer' zijn en zien en horen wat er speelt.

Hoeveel invloed heeft een trainer volgens jullie?

Erica: Meer dan ze zelf beseffen. Ze zijn echt een opvoeder! Voorbeeld: drie meiden zijn in de zaal de bal met elkaar aan het overspelen. Op een gegeven moment worden ze vervelend en gaan ze klieren. Dan kun je denken: dat kind is vervelend. Maar de andere kant van het verhaal is dat de oefening gewoon te lang duurt en dat het dus logisch is, gedacht vanuit de ontwikkeling van het betreffende kind. Die is gewoon nog niet in staat om zich zo lang te concentreren, dus dat kun je vooraf bedenken. Als je bijvoorbeeld weet: ik heb de leeftijdsgroep onder 14; dan weet je: die zijn gevoelig voor competitie, die gaan niet zomaar droog oefenen. Die moeten uitdaging krijgen. Dus moet je weten wat je kunt verwachten per leeftijdsgroep en waar dat gedrag vandaan komt. Dat is een voorbeeld van wat wij de trainers bij kunnen brengen.

Wat is jullie invloed en hoe weet je dat je de goede dingen doet?

Erica: We moeten vooral met trainers 'in contact' komen, in gesprek. Dan weten we beter wat de vragen zijn en kunnen we ook bijvoorbeeld een workshop of training daarop insteken. Als we weten wat de

vragen zijn, dan is onze ervaring dat we hele mooie stappen kunnen zetten en dat er een cultuur ontstaat waarbinnen het normaal is dat je vragen stelt en ondersteuning krijgt, dat die beschikbaar is.

Wanneer is het project klaar?

Sharon: Wij denken dat het nooit helemaal af is. Dat ligt overigens mede aan de huidige structuur van een vereniging. Als je kijkt naar hoe het gaat, ouders komen en gaan, er is veel verloop onder trainers. Je begint heel vaak weer opnieuw. Als ik kijk naar mijn oude vereniging van vroeger: daar was het nog heel normaal dat jeugdspelers training gaven, of een paar mannen die jarenlang achtereen de jongste jeugd trainten. Dat was de norm. Nu is het heel mooi als een trainer twee jaar blijft, maar daarna zie je ze vaak een andere weg kiezen. Als ik kijk hoe het de afgelopen twee jaar is gegaan, ik heb er al een heel aantal zien komen en gaan. Het project clubkadercoaching is erop gericht dat wij als professionals na een paar jaar weer gaan, iets opgebouwd hebben waar de club mee verder kan. De vraag is of dat ook echt zo is. Wellicht is dit een blijvende taak en opdracht voor SportService Zwolle en moeten we clubkadercoach standaard aan verenigingen koppelen om ze hier structureel in te ondersteunen. Voor ons is het namelijk ook belangrijk dat Zwollenaren in beweging blijven en zich in blijven zetten voor de sport!

Waarom moeten meer verenigingen met clubkadercoaching aan de gang?

Sharon: Omdat bij heel veel verenigingen dezelfde vragen liggen. Het is echt niet zo dat de kinderen van de ene vereniging zich anders gedragen dan die van een andere vereniging. Ook is het behouden van trainers en jeugdspelers vaak een grote uitdaging. Clubkadercoaching is onder andere gericht op het zorgen voor handvaten en plezier bij trainers, zodat zij zich goed voelen en (langer) blijven. Ook worden ze daarmee 'gezien' en daar heeft ieder mens behoefte aan. Als de training verbetert en meer aansluit bij het niveau en de beleving van het kind, wordt het ook leuker en is de kans groter dat kinderen blijven sporten.

Erica: Veel verenigingen weten niet dat Clubkadercoaching er is, dat het er ook voor hen is. Dat moeten we ze laten weten en laten zien. Als meer verenigingen gericht bezig gaan met het opzetten van trainersbegeleiding, dan ontstaat bovengenoemde effect en dat is wat we graag willen zien: betere trainers, meer plezier en dus ook meer met plezier sportende kinderen!

